

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Főutca 132. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

egész évre 4 frt
fél évre 2
3 hóra 1

Egyes szám ára 10 kr.

HALASI ÚJSÁG

TÁRSADALMI HETILAP.

KIADÓHIVATAL:

Főutca 132. sz.

HIRDETÉSEK DÍJA:

Három hasábos posztó 5 kr.

Kis Hirdetőkben egy sor 2 kr.

A hirdető fél nevével ellátott
hirdetéseknél külön 30 kr.
bélyegdíj fizetendő.

Uj évre.

E most kiadott számmal a „Halasi Újság” befejezte pályafutásának első évnegyedét. Három hónap elég hosszú idő arra, hogy mi ketten: a közönség és a lap tisztába jöhettünk egymással. A közönség most már tájékozva van a felől, miért történt a lap megindítása s mily irányban kíván az működni. — Ha őszinték akarunk lenni, el kell ismerünk, hogy lapunknak nem az volt egyetlen és kizárólagos célja, hogy mindenben és mindenkor kedvét keresse a közönségnek s ne mondjon annak semmi olyast, a mi nem szája izént való.

Városunkban divatban volt egykor, hogy csak jót, szépet és dícséretet mondjunk magunkról. Minden nyilvános felszólalásban benne volt, hogy milyen derék, tökéletes és hiba nélkül való nép vagyunk mi; nem győztünk betelni a mi jól tulajdonságainkkal. — Pedig ez nem jó volt úgy. Tökéletesség nincsen a földön s bizony a mi népeinkben is épen úgy vannak hibák, mint más emberek fiaiban. E lap már megindulásakor feladatává tette azt, hogy bátorsága legyen rámutatni népeinknek olyan tulajdonságaira is, a melyek sem nem jók, sem nem helyesek, sem nem dícséretesek. Meg kellett mondanunk, hogy városunk sok tekintetben elmaradt a világtól; hogy gazdasági rendszereink elavult, hogy iparunk elcsévesztett, hogy népeinkben kevés az élelmosság és a vállalkozó szellem, hogy a város nagy közönségének értelmi színvonalát nem áll azon a magasságon, a hol kellene; hogy intelligenciánk nem helyes álláspontot foglal el a köznéppel szemben; — egy szóval azon voltunk, hogy minden önánítási mellőzéssel hű és igaz tükröt tartsunk a közönség elő, hogy olyannak lássa benne magát; mint a minő valósággal, nem pedig olyan, a minőnek csak képzelet magát.

A most bekövetkező új évnegyed fogja megmutatni, hogy a közönség mennyire hagyja helyben az eljárásunkat. Tudjuk, hogy az őszinte szó nem mindig kellemes s az igazmondás legelőször gorombaságnak tekintetik; de már most meg vagyunk győződve minden értelemes embernek abbéli tudomásáról, hogy a ki hibáinkra figyelmeztet, az az igazi jóakarónk.

A kifogások és hibáztatások, melyek oly dúsan választékban jelentek meg a lap hasábjain, nem holmi aggodalmakból tetettek ott közzé, hanem azért, mert a hibák tényleg megvannak s ha azt akarjuk, hogy ne legyenek meg, min-

denek előtt rájuk kell mutatni kiméletlenül. Csak miután felismertük őket, azután lehet az orvosláshoz fogni. A közönségtől függ, hogy lehetővé teszi-e számunkra ezután is az ily irányu működést s támogatásával biztosítja-e lapunk további fennállását.

Mocsáry Lajos Halason.

Halas város országgyűlési képviselője Mocsáry Lajos, mint lapunk múlt számában is röviden említve volt, a hó 23-án városunkba érkezett, hogy itt az országgyűlés lefolyt ülészakáról beszámoló beszédét megtartsa. A képviselőt megérkeztetkor díszes fogadtatásban részesítették. A város közönségének azon része, mely a függetlenségi párthoz tartozik, nagy számban volt jelen a szombat délutáni érkezésnél. A képviselőt a vasutnál Kolozaváry István fogadta, emelkedett hangú beszédében üdvözlővén őt választói körében. Mocsáry röviden válaszolt az üdvözlőre, kiemelve, hogy hosszas távollét után most megragadja az alkalmat, hogy mint egy család körében itt választói közt tölthesse az ünnepeket.

A díszes menet ezután vasútlók alatt, zeneszóval vonult be a városba, hol a képviselő dr. Farkas Imre ur házához szállott. Itt az nap este a képviselő tiszteletére a házigazda főnyom lakomát adott, melyre mintegy 25 polgár volt hivatalos. A lakoma emelkedett hangulatban folyt le. Dr. Babó Mihály városi főjegyző köszönté föl a képviselőt. Semmi sem lehet, úgymond, lehangelőbb a közélet férfira, mint ha nézeteinek érvényesítésére alkalmat nem nyílik. Annál nagyobb elismerés illoti a képviselőt s a függetlenségi pártot midőn nézeteikhez és elveikhez ily körülmények közt is híven ragaszkodnak. Mocsáry hosszab beszédet fogott a felkötözöttre, fejtegetvén, hogy ha a jelenben vagy a közel jövőben nincs is kilátás olyoik valószínűsítésára, a valószínűség épen nem lehetetlen; de minél nagyobb küzdelemmel és fáradsággal lehet azt elérni, ő és olvtársai annál nagyobb szíves-séggel és kitartással ragaszkodnak azokhoz.

A lakoma éjjeli körül őrét véget.

A beszámoló beszéd vasárnap, délelőtti templom után tartatott meg és pedig nem a városi háza udvarán, mint előző hirdetve volt, hanem a régi mézszárszók épületében, melynek nagy terme az alkalomra a szorongásig megtelt közönséggel. Mocsáry 10 óra után érkezett meg oda Kolozaváry István, Farkas Imre, Gál Lajos, Babó Mihály s többek kíséretében.

A közönség hogyplekoxón, először Babó Mihály főjegyző emelt szót a rövid beszámoló felkérte a közönséget, hogy hallgatósága megfigyelmesen a képviselő beszámoló beszédét.

Ezután Mocsáry Lajos lépett föl az emelvényre s elmondá beszédét, melyet a közönség mindvégig nagy figyelemmel hallgatott.

Mocsáry egyik jelentékenyebb szónoka s kiváló vezérférfia az országgyűlési függetlenségi pártnak; ismeretes dolog azonban róla, hogy ő egyáltalában nem népszónok; előadása világos, értelmes és meggyőző, de a tömeget föllekesíteni s indulathozni: ezzel az adománnyal nem rendelkezik. Épen ezért a halasi közönség ez úttal is meglehetősen hidegen viselte magát vele szemben. Beszédére sok helyt felhangzott a helyeslés és jóváhagyás, de elragadtatásról, lelkes éljenzésről, hű és tárgyilagos tudósítást akarunk írni, nem szólhatunk. Általánosságban azonban konstátálnunk kell, hogy a beszéd összehatása a jelen voltakra kedvező volt; látni lehetett, hogy a szónok hideg nyugodt érvei, az ügyesen csoportosított s kiemelt tények és számok mély és erős benyomást tettek a hallgatókra.

Mocsáry egyszerű fekete öltönyben jelent meg a választók előtt; régi szembaja miatt fekete szeméveget visolt, mely elé időnként még orresiptetőt tett föl, midőn a kezében tartott beszédválatba bepillantott.

Elmondott beszédéből, melyet később nyomtatásban is kiosztottak, közöljük a következő főbb pontokat.

Röviden jellemezvén általánosságban a lefolyt ülészakot, ismertette azt ujonnan hozott törvények fontosabbjait, illetőleg a függetlenségi pártnak azokkal szemben tanúsított magatartását.

A horvát-szlavon határvidék polgárosítását főlemelítvén, kiemelte, hogy a függetlenségi párt kifogást tett a polgárosítás végrehajtásának módja ellen; mivel ez nem az országgyűlés határozatából, hanem császári rendeletek útján hajtatott végre. Kiemelte továbbá, hogy a határvidéki orvok jóvedelmének kezelése a magyar kormánytól részben elvonatott, a mennyiben abból a fejedelem, mint osztrák császár különféle alapítványokat tett, a mi ellen a függetlenségi párt az országgyűlésen szintén felszólt.

Elleneste a párt az osztrák-magyar vámtörvény általános vámtarifájáról szóló törvényjavaslatot is. Ez által ugyanis a külföldi iparcikkok váma még inkább felemeltetett, hogy az osztrák ipar az eddiginél is nagyobb védelemben részesüljön. A külföldi államok azonban a vámfelémelésért viszont az Auszria-Magyarországból eredő nyers termékek vámját emelték föl, a mi által aztán csakis Magyarország sújtott, mivel nyers terméket (gabonát, gyümölcsöt, bort, stb.) csak Magyarország szállít külföldre, Ausztria nem. Azért tehát, hogy az osztrák ipar nagyobb kedvezményben részesüljön, a magyar termékek után szintén nagyobb vámot kell fizetni, ha külföldre szállítatnak.

Elleno volt továbbá a függetlenségi párt a petróleumra vetett vám fölémelésének; azon elvből, mivel semmiféle új adót nem szavaz meg, lévén az addóhoz Magyarországon a világ minden országai közt eddig

és a legnagyobb. A viderőről szóló törvény módosításánál konstatálja, hogy sommi lényegesebb változás nem történt; a közös hadsereg fennállandó továbbra is és az önálló magyar hadsereg létesítése marad ezután is ajánlott olajátának. Fölemlíti mégis, hogy a kormány 120 magyarországi ifju részére alapítványt létesített oly czélből, hogy ezek az Ausztriában levő tisztképző intézetekbe felvethessenek és ott belőlök katonatisztek képezzenek. A függetlenségi párt elleneste ez alapítványok létesítését, mert kétségtelennek tartja, hogy az osztrák intézetekben tanult magyar ifjak ép oly osztrákoknak neveltetnek, mint ha született németek volnának.

Az országos költségvetésről szólva, fölemlíti, hogy az államkölcsönök kamata eddigelé mintegy 110 millió forint körül jár; a közös hadsereg roppant kiadását a delegációk megállapítása szerint minden változtatás nélkül regisztrálni kell az országgyűlésnek; közigazgatásunk és igazságszolgáltatásunk külföldi mintákra oly költségesen vannak berendezve, hogy hazánknak művelődési fejlettségéhez arányban egyáltalában nincsenek; ezen kiadások mellett vajmi keveset fordíthatunk oly dolgokra, melyek az országnak szellemi és anyagi gyarapodását hathatóan előmozdítanak.

Hosszasabban szól a boszniai kérdésről, mely az országgyűlést a lefolyt ülészekben is nagy mértékben foglalkoztatta. E kérdés teljesen összekuszálta az alkotmányos élet szálait. Császári rendelettel határozatott el egy 40.000 főnyi bosnyák hadsereg felállítását; holott a törvény határozottan kimondja, hogy a két állam törvényhozásának beleegyezése nélkül a közös hadsereg létszámát szaporítani nem szabad. E törvényellenes tényért a delegációnak kötelessége lett volna a közös pénzügyminisztert, mint a kire Bosznia kormányása bízva van, feleletre vonni; mivel ez azt nem tette meg, a függetlenségi párt indítványozta az országgyűlésen, hogy a delegációk által, mint egy a törvényen kívül helyezkedett testület által megszavazott közösügyi kiadásokat az országgyűlés ne vegye föl az országos költségvetésbe. Ismerteti ezután a boszniai birtok és vallási viszonyokat, melyek ott teljesen össze vannak egymással keveredve, a mennyiben a földbirtok tulajdonosai mohamedánok, a birtoktalan jobbágyok pedig a keresztényen vallást követi. Mindkét elem azonban teljesen megegyez egymással abban, hogy halálból gyűlöli az osztrákok és ezzel együtt a magyart, mivel a magyarok is mint osztrák katonák jelennek meg ott. A foglalás által ellenségünké tették mindazon népeket, melyekkel jó szomszédságban élni s rájuk befolyást gyakorolni lett volna a józan magyar politikának feladata.

A képviselő ezzel befejezte azon politikai kérdések fejtegetését, melyek a lefolyt ülészek alatt az országgyűlésen szóba kerültek. Nem mulaszthatá el azonban, ugymond, megemlékezni egy más kérdésről is, mely nem tarthat ugyan számot arra, hogy komoly politikai kérdésnek tekintessék, de a mely egy sajátágon esemény közbe jötte miatt élénk megbeszélés tárgya volt az országgyűlésen is. E kérdés a zsidó-kérdés. Bármily nagy sajtóváltások is országszerte e kérdéssel, azt komolyan venni nem lehet. Azt tagadhatatlannak tartja, hogy a zsidóság jellemében és szereplésében sok van olyan, a mi aggályra ad okot, de e körülménnyel szemben nincs más kérdés, mint az, hogy miként lehetne a bajon segíteni s erre vonatkozólag a zsidóüldözö képviselők, gyűlések és congressusok nem tudnak előállni semmi elfogadható eszmével. Nézetek szerint enyhítésre vagy megszüntetésre azon bajoknak, melyek a zsidóságtól a társadalomra hármanak, nincs más mód, mint tovább haladni azon az övényen, melyre az emancipációval léptünk. Teljesen kell tenni az emancipációt a polgári házasság kötelező behozatala által. Azonkívül a bajok csökkenni fognak, ha népünk minden rétegében terjed az ipar és vállalkozás szelleme. A zsidóktól el kell tanul-

nunk a fáradhatatlan szorgalmat és törhetetlen szívosságot.

Szól ezután a képviselő az országgyűlési függetlenségi párt belügyeiről. A párt tagjainak száma a legutóbbi választás alkalmával 20-szal szaporodott; úgy hogy most 90 tagból áll, azokkal együtt pedig a kik ha forma szerint nem tartoznak is hozzá, de a fontosabb kérdések fölmerültekor vele szavaznak, 100-ra tehető azon szavazatok száma, melyekkel a párt rendelkezik. Gyarapodott a párt nem csak számban, de szellemi erőben is; új ifju tehetségek merültek föl, úgy hogy a párt ellenségei az utóbbi időben kenytolenek voltak elhallgatni azzal a váddal, hogy a függetlenségi párt képtelen a kormányra. A párt olvei és eszméi hódítanak az országban is; kitűnt ez főleg Kossuth 80-ik születésnapja alkalmával, a midőn az emberek pártkülönbség nélkül üdvözölték Kossuthot s hivatalos személyek aláírtak oly iratokat, melyekben kéri a magyarok istenét, hogy a nagy száműzöttnek minden óhajta teljesüljön. Mindez azt a benyomást teszi rá, hogy a mostani állapotokból való menekülést minlonki azon irányban látja lehetségesnek, melyet nagy hazánkita képviselő.

Fölemlíti még Mocsáry Kossuthnál tett látogatását, kinél a mult őszön 8 napot töltött. Kiemelte, hogy Kossuth még egyáltalában nincs kétségbe esve a nemzet jövője fölül s erre mutató nyilatkozatai irataiban és leveleiben csak úgy tokinthetők, mint a haza sorsán aggódó lelkének őkezen szóló foljajdulásai.

Végül szerencsét, kívánt a képviselő Halas városának az újonnan megnyitott vasúthoz s e tárgynál a következőleg végző beszédét:

„Gyakran mondatott már, hogy a vasút megnyitásával Halas városa új korszakra virradott és ez úgy is van kétségtelenül. Mily mérvű halaszt fog, gyakorolni gyarapodására, felvirágzására, az még a jövő titka mert ezen halas, mint már tapasztalásból tudjuk, nem szokott mindenütt egyenlő mérvben inutakozni. Ha nem építettünk volna hazánkban nagy áldozattal annyi vasutat, bizonyosan völköp elaludtunk volna már azóta, nem tudván értékesíteni hazánknak majdnem egyedüli jövedelem-forrását, nyers terményeiket: de az ipar és kereskedelem felvirágztatására a nagyterjedelmű vasúti közlekedés egymagára elégtelennek bizonyult be; külön vám és önálló kereskedelmi politika nélkül anyagi gyarapodásunk fellandulása lehetetlen. És annyi bizonyos, hogy a közlekedési eszközök előállítására csak az akadályokat mozdítja el, de akár van vasút, akár nincs, minden körülmények közt munkásság és takarékoság az anyagi boldogulásnak és eredetű legfőbb tényezői és azok is maradnak minden körülmények közt és a tiszta erkölcs, mely nélkül mint a költő mondja: Roma ledől a ravagábs görnyed. És mert ezek mindég megvoltak e város kebelében, úgy nagy olajigeltetés mellett a nagy világtól boldogan és megelégedve éltek lakosai, a vagyoni felesleget nem hivalkodásra, hanem oly dolgokra fordítva, hogy például a múzsáknak is egy tisztes templomot emeljenek: ezért nem föltem, én Halas városát attól a válságtól, melyet elő fog idézni a vasút itt, mint mindonütt. A munkásságot fokozni, leleményességgel s a vállalkozási szellem mozgékony nyugtalanságával lesz mindenesetre szükséges párosítani, mert az anyagi boldogulás eszközeinek szaporodásával még inkább lemarad ezután az élelmes elem melől a nem élelmes; de azért egyebekben fennmaradhat és maradjon is fenn a régi erkölcs; csak e mellett marad boldog és lesz virágzó és hatalmas Halas város. Engedje a magyarok talene, hogy azzá legyen a ezt kívánva, ajánlom magamat önöknek további kogyoibe.”

A beszámoló beszéd olmondása körülbelül másfél órát vett igénybe. Mocsáry képviselő mind a három ünnepet Halason töltötte. Vasárnap és Hétfőn délben Kolossváry

István úrnál volt ebéden; Hétfőn este Vári Szabó István polgármesternél volt névnapi vacsorán. Kedden délben a kávéháznál a választók diszlakomát rendeztek tiszteletre, melyben mintegy 70-en vettek részt. A képviselő a kedden éjjeli vonattal utazott vissza Budapestre.

A budapest-zimonyi vasút története.

— Folytatás. —

A vasút ügye a hetvenes évek elején városunkra vonatkozólag kedvezőtlen fordulatot látszott vonni. A hatalmas osztrák államvasút a tervezett budapest-zimonyi vonal által nagy mértékben veszélyeztetve látta a maga érdekeit s azon törekedett, hogy a tervezett új vasút az ő vonalától mentől távolabbra toreltessék. Másrészt a dunamelléki városok s ezek közt főleg Kalocsa, nagy erőfeszítést fejtettek ki hogy a vasút a Duna mentén vegye irányát.

Ez áramlat ellen először Szabadka városa emelt szót egy a képviselőházhoz 1871. november 18-án intézett kérvénnyel. E kérvény főbb vonalaiban a következőket tartalmazza:

Szabadka város közönsége aggodalommal érteült, hogy a pest-zimonyi vasút egyenes, a város területén vezetendő, a Tisza és Duna közti magyar népesség érdekeivel szorosán összefüggő, költségekben is legrövidebb s így a világforgalomnak is leginkább megfelelő vonalának kiépítése némileg az államvasút társaság érdekétől tétetik függővé, és más irányban szándékolatik létesíteni, holott ez esetben hazánknak egy roppant terjedelmű része nemzetgazdasági tekintetben: t. i. Pest-megye, a Jász-Kunság és Bácskának az ugynevezett telecskai járása, mely különben is szilárd, a végsorvadásnak adatként át. Pedig az országtestnek nem csak nemzetgazdasági, de politikai tekintetben is legfontosabb tagja azon nagy terület, melyet az általunk óhajtott egyenes vasútvonal keresztül vágná, mert mindamellett, hogy földje különemű s biztos forgalmi cikket képező termények előállítására alkalmas, nem természet mégis annyit, mennyit a polgáriassodott nyugatnak, tiszszel kisebb és a természetől mostohábban ellátott terület; s ennek oka nem egyéb mint a vidék közlekedési eszközeinek abszolút hiánya.

Politikai tekintetben elég legyen csak megemlíteni, hogy ez egyenes vasútvonal által a magyar és a figyelmet kiválólag igénylő délszláv fajok érdekei anyagi téren szorosán egymásba szűződén, hathatósan előmozdítandják a szükségkép szürendik azon testvéri egyetértést, melyre nemzetünknek elutasíthatatlan szüksége van, hivatását Európában (mely nem lehet egyéb, mint a szabadság és civilizatio közvetítése délkelet felé) betölthesse. E czél pedig végkép feladatnak, ha a tervezet vasút vagy a Dunán túl, vagy pedig más irányban építettnek ki. — De mindezen felül az egyenes vonal mellett szólnak még a stratégiai tekintetek, sőt még az államfinanziális érdekei is, mert ezáltal a fontórintott nagy terület lakóinak szorgalma és ebből kifolyólag adófizetési képessége is emelkednek.

Miért is kéri Szabadka városa, hogy a nevezett vasútvonal egyenes irányban Budapesttől Halason át Szabadka felé vezetessék.

E kérvény tárgyalás elő kerülén az országgyűlésen, az ügyet újból szóba hozta a nyilvánosság előtt. A városunkban Gyárfás István elnöklété alatt fennálló vasúti bizottság, mely a vasútügy országos állását folytonosan éber figyelemmel kísérte, felhívta a városi előjáróság figyelmét az ez ügyben szükséges további teendőkre.

A városi képviselő testület 1872. jan. 21-én gyűlést tartván, Székér József főbíró szóba hozta a vasúti bizottság által ajánlott

H I R E K.

lépéseket. Elérkezettnek látja, ugymondá, az időt, hogy Halas város birtokossága az itt vezetendő vasut javára az erre vonatkozó törvényjavaslat előterjesztéséhez kellő használat végett az eddig tett ajánlatokról kötelező erejű iratot állítson ki. A közgyűlés ezt egyhangulag elfogadta s az okirat kiállítására meghatalmasta Zseny József, Kolozsváry István, Péter Dénes és Gazdag Márton közgyűlési tagokat.

A Halas városa részéről ekkép okiratra foglalt ajánlat tehát a következő szöveggel állapítottatott meg:

Mi Kiskun Halas város egyetemét képviselő testület, hivatkozva a közbirtokosság-nak 1867. év deczembor hó 6-án a jász-kun kerületi főkapitány elnöklété alatt kiskun kerületi kapitány, esküdt, városi főbíró, képviselő testület, több kisebb és nagyobb birtokok jelenlétében 84. sz. alatt hozott — s az 1869. évi 26. és 1871. évi 15. számú közgyűlési végzésekkel teljes érvényűnek elismert határozatára, azon esotho, „ha a tervezett pést-zimonyi vasut-vonal határterületeinket érintve, közvetlen a város alatt állomáshellyel összekötve vezetettnek,“ a város közgyűletét terhelőleg kötelezzük magunkat, hogy a kiépítéshez egész határterületünkön keresztül szükséges földterületet, továbbá saját területünkön elhasználandó — különben készpénzzel is megváltható 20000 kézi napszámot ingyen díj nélkül kellő időben kiszolgáltassunk, a kisajátításra nézve a törvény értelmében állami intézkedés költetvén ki.

Miről a közgyűlés meghatalmazásából kiadtuk városunk nagyobb pecsétjével meg erősített jelen kötelező okiratot.

Kelt Halas város képviselői közgyűlésének 1872. évi január hó 21. napján tartott üléséből.

Ez ajánlat, illetőleg az azt tartalmazó okirat átadott Szilárdy Aronnak a városi országgyűlési képviselőjének, hogy ezt a város érdekében a tervezett vasutra vonatkozó törvényjavaslat készítésekor a kormánynál belátást szerint használja föl.

Ugyane gyűlésen Gyárfás István a vasuti bizottság elnökegőről lemondott, mivel főügyési hivatala miatt a városból gyakran távol kell lennie. E lemondás azonban nem fogadtatott el, hanem a mennyiben az elnöknek a városból távol kell lennie, mellé helyettes elnöknek megválasztották Tóth János mérnök urat. A vasuti bizottság tagjai közül a gyűlésen beválasztották még Péter Dénes és Bakó József. Együttal a vasuti bizottság felkötött, hogy eddigi működését, mely az ügy érdekében átvésnek bizonyult, tovább is az eddigi buzgalommal folytatassa a fölög tagyo érintkezésbe magát a szomszéd területek birtokosaival, különösen Szabadka város törvényhatóságával, a mely különben az ülésből az együttes működésre átiratilag is felszólítottatott.

Előfizetési felhívás.

Közelgővén az év vége, tisztelettel felszólítjuk lapunknak azon pártolóit, a kiknek előfizetése deczember végével lejár, az előfizetés megújítására, nehogy a szétküldésben fennakadás történjék. A helybeli példányok kihordásában legutóbb igen sok bajnokodásunk volt, mivel alkalmas kihordót nem voltunk képesek találni. E bajon azonban most már segítettünk s az eddigi hiányokért a t. közönség elnézését kérjük.

Az előfizetési ár változatlanul marad.

Egész évre	4 frt.
Fél évre	2 frt.
Negyed évre	1 frt.

— A csángók Halason. A Függetlenség egyik múlt heti számában az a hír volt olvasható, hogy a csángók haza telepítése ügyében, Halas városa kezdeményező lépéseket tett. A nevezett lap szerint itt nálunk a karácsonyi ünnepek alatt tervezetet fogtak volna készíteni arról, hogy „mikép lehetne több száz csángó családot a város határában fekvő, majdnem tíz mérföldnyi kiterjedésű, most pusztaság és értéktelen (!) területen elhelyezni. E nagy fontosságú ügy beható tárgyalása végett írja tovább a Függetlenség, Mocsáry Lajos, a város képviselője az ünnepekre Halasra utazott.“ — E közlemény merő tévedésen alapul. Annyi igaz, az egészben, hogy a beszámoló beszédét tartani ide lejött képviselő tudakozódott a fölöl, vajjon volna-e a halasi határban alkalmas terület, a hova néhány száz csángó családot le lehetne telepíteni. Ilyen terület a halasi határban nincs, mivel a földbirtok mind ki van osztva egyeseknek s közös területtel a város nem rendelkezik. Egyesek kezében levő nagyobb birtokok azonban mindenesetre vannak, ha nem a határban is, de ezen a környéken, a melyeket jutányos áron meg lehetne szerezni a kívánt célra. Ilyenek a két víz közt fekvő Jászpuszták, különösen az ide nem messze eső Mér-ges, a mely Jászberény városának a tulajdona, továbbá egyes eladó nagybirtokok Harkán, Kötönyben s egyebütt. Hogy azonban a dologból valami lelkessen, mindenesetre szükséges volna néhány lelkes és buzgó főbíró, a ki ez ügyet kezébe vegye, a fölmerülő nehézségekkel megbirkózzék s ne sajnáljon érte fáradságot és áldozatkészséget. Nem akarjuk kétségbe vonni, hogy városunkban ilyen férfiak no léteznének, mind a mellett azt hisszük, hogy a csángók bajosan fognak valaha ide telepítettetni a halasi homokra.

— A fehérthöl halászlé jogot a héten szordán tartott árverésen Babó László vette ki a városból évi 800 frt használatért. Az eddigi főbíró Némethi-Szabó Sándor 205 frtot fizetett évenként e jogért a városnak.

— Szász Károly kisebb költeményei, melyekből lapunk is közölt egy mutatványt a napokban jelentek meg két kötetben. Huszonkét éve múlt, hogy Szász Károlynak eredeti költeményeiből u j a b b k ö t e t nem hagyta el a rajtót, noha rendkívüli ihunkészsége (mely oly sokoldalú az irodalomban és egyéb területeken is) a legkevesebbé sem csökkent és költészetének forrása sem vesztett sem tisztaságából, se buzgó erejéből. Nagyobb elhészülő költeményei, műfordításai nincsenek honno az új gyűjteményben, hanem válogatva a kisebb költemények, az első kötetben az 1846—68-iki, a másodikban az 1864—82-iki időközökből. Tehát harmincz-hét évi oly tisztolatromlót irodalmi működés termékeiből van kiválogatva, még pedig annyi szigorral, hogy nemcsak az első évekbeli jutott be csupán néhány, hanem még az 1860-ban kiadott két kötet nagyobb része is elmaradt! A mi csaknem teljesen meg van az újabb gyűjteményben, azok az alkalmi költemények, a különböző ünnepélyeken előadott ódák, melyeknek — bonyolult értékük mellett — jelentőségét ad az is, hogy egy-egy nevezetesebb ünnepély vagy alkalom mozzanatának emlékével vannak összekötve. Ilyen a Kazinczy Ferencz emlékezete (a százéves ünnepkor), Széchényi emlékezete, Katona József emlékszóbránák felavatásakor, Vörösmarty, Dugonics, Ozgonai, Bem, Kötvös szóbránák leleplezősére, gr. Dessowly Emil, Toldi, Deák emlékeire, az egyetem százados ünnepére írt költemények és ódák, melyeket a költő vagy fölkeresre írt vagy pályadíjakat nyert azokkal. Az 1846 és 47-iki évekbeli egy-egy költeményt találunk, melyekre azt a megjegyzést teszi Szász Károly, hogy költői pályája kezdetének megjelölésére vette föl gyűjteményébe, továbbá, mert ezekkel nyerte első sarkantyuit, tudniillik az első díjakat, melyekből később oly kitüntető osztály jutott számára.

Az 1848—49-iki forradalmi és politikai versekből is csak kevések megjelölészt meg. Leginkább 1858-tól kezdődik a dus füzér, évről-évre lombosodik és a legutolsó pillanatig üde. Egy levélre saját sirversét írta rá. Maradjon ott ebben a koszoruban s minél később kelljen kitépni onnan. Milyen helyet foglal el Szász Károly költészetünkben, jól tudja minden művelt olvasó, s csakis újságírói dologt teljesítve szólunk — nem róla — hanem e két kötetről, megjelenése alkalmából, mint igen érdekes irodalmi újságról. A két kötet a Franklin-társulatnál jelent meg s összesen 52 ívet foglal el; elől a költő aczélmeteszeti arczképe. Ara 8 frt 60 kr, diaskötésben 5 frt. A legértékesebb ünnepi ajándékok egyike.

— Haynald Lajos kalocsi bíbornok érsek 3200 frtot adományozott a Tászáron és az ehhez tartozó Nagy-Bócsán létesítendő két elemi népiskola fölépítésére.

— Választás a zsidó hitközségben. E hó 25-én volt a helybeli izraelita hitközségnél az előjárósági tagok választása. Megválasztottak a következők: Kellner Benő elnök, Bergl I. M., id. Stern Ignác, Práger Lipót elnökhelyettesek; pénztárnok és templomgondnok Schön Mór, algondnok Stern József, iskolai pénztárnok Stern Tóbiás. Bizottsági tagok a következők: Hollander Aron, Rozenfeld Ignác, Fleischl Adolf, Schön Lipót, Schön Sándor, Böhm Moricz, Czunderstein Márton, Deutsch Jakab, Bergl Béla, Haszler Sándor, Schwarz Márton as ifj. Stern Ignác. A választás meglehetősen mérsékelt érdeklődés mellett folyt le, mivel a 64 választó közül csak 17-en jelentek meg szavaztak, bár mint halljuk, a választást erős korteskedés előzte meg. Nem lesz érdektelen fölemlíteni, hogy a korteskedés még az asszonyok közé is kiterjedt. Az egyik megbukott jelölt neje ugyanis, ki a választás előtt azt hitte, hogy férjének alapos kilátásai vannak a győzelemre, a négyzeti gyűlésen éles támadást intézett egy másik nő ellen azért, mivel ez utóbbinak férje előjárósági tagnak megválasztatott, sőt annyira zokon vette férje bukását, hogy még husman lelkes úrnak is panaszos előterjesztést tett e tárgyban, a kinek csak nagynehézen sikerült őt sorsával kibékíteni.

— A szabadkai nemzeti kaszinó decz. 17-én tartotta meg rendez évi közgyűlését. A kaszinó a lefolyt évben 50 frtot adományozott Arany János emlékszóbrára, a gymnáziumi tanulók számára kitűzött 6 arany ösztöndíjat pedig 100 frtra emelte. Nevezetes mozzanata volt a közgyűlésnek Varga Nagy István kir. aljárásbíró s városunk derék szülöttének indítványa, a ki figyelmeztette a közgyűlést a könyvtár elhanyagolt állapotára s az egész könyvtár újra szervezését kérte. Fölszólalásának, mint a Szabadkai Közönyben olvassuk, az az eredménye lett, hogy a könyvtárra a költségvetésbe fölvevtt 200 frton kívül még 200 frt szavaztatott meg; a hiányok kimutatása s a beszorzendó munkák jogyzókének összeállítására bizottság küldetett ki. A kaszinó elnökévé a közgyűlés dr. Zomboreseviics Vinczét választotta.

— A helybeli nagyvendéglőt az új vendéglős Patkós Benő január 1-én vette át. Patkós úr Pakról jött át városunkba s hol szintén vendéglője volt; különben félig meddig halasi ember; a mennyiben neje Papp Zsuzsanna halasi jászlelkes. Az új vendéglős mint haljuk, nagy-mórvú átalakításokat és reformokat fog életbe léptetni a vendéglőben s általában olyan karban szándékozik azt helyezni, hogy egy a helybeli közönség, mint a vidéki utazók meg legyenek vele elégedve. A legjobb sikert kívánjuk neki ittoni működéséhez.

— Urasán. A napokban nagy lakodalmom volt egy helybeli jómodú gaszdaembornél. Dálben, mikor az asztalt megterítették, a házi asszony s a szakácsnék mint a hogy uri lakomáknál látták előre behorták az asztalra a süteményt csomogót s ezt akkép helyben hagyván, beültették oda a vendégsereget.

hadd várják is ott a vendég; appetitornál kis törkölé az asztalról természetesen nem hiányzott. A vendégek be is öntöttek egy-egy pohárral, némelyik kettővel is inkább sokszor tekintettek szét egy kis „nyomaték” után de ilyesmi gyanánt nem volt ott egyéb, mint az asztalon szép renddel összerakott sütemény. „De mini!” szól az egyik vendég, megpiszkálva ujjával egy közelbe eső rétest, „ez nyilván azért tették ide, hogy megegytük.” — „Aligha azért nem tették.” — „En biz elnyomatón ezt a kis pálinkát.” — „De vajon jó-e?” Ez a több efféle megjegyzések közt bátyám-uraimék először csak foghígyen ropogtatni kezdék a sok jó mindent, de hogy aztán valamennyit nagyon fölségesnek találták, hozzá láttak egész pihent étvágygyal. Mikor a vőférfi behozza az első leveses tálat, — hát csak a torkán akad a rigmus. Urainf! már akkor még csak egy kis lepény-szöle nem sok, de annyi sincs az asztalon; a sok túró, mákos, diós, ezukra, fahajás mindenféle jó az utolsó félóraig eltűnt a csak az úres tányérok tanuskodtak az élmúlt dicsőség-ről; — Hanem azért nem lett semmi baj. Bátyámuraimék egy klassz restolték ugyan a dolgot, de hogy a házi asszonyt megegyeszteljük, éppen olyan jó étvágygyal elfogyasztoták az ebéd többi részét is mintha semmi sem történt volna.

× Győrffy József fűszerkereskedő ur hirdetése, mely lapunk mai számában olvasható, e helyt is felhívjuk a közönség figyelmét.

K Ö Z G A Z D A S Á G.

A pálinkaivás ellen.

A közoktatásiügyi miniszter a következő körrendeletet intézte valamennyi tanfelügyelőhöz.

„Gyakran hangsúlyoztam különböző alkalmakkor, hogy a népoktatás főfeladata a nép erkölcsiségének, valamint munkaképességének a az által anyagi és szellemi jólétének emelése. E cél előérésének vagy legalább megközelítésének többféle akadályai vannak; de nem utolsó sorban áll ezek között a túlságos pálinkaivás, a mi a nép alsó osztályánál nagy mértékben kezd elterjedni hazánk majdnem minden vidékén, főleg a földművelői, valamint a ruzhón és oláh népségeknél is; s ahol terjed és egyre nagyobb mérvet ölt: ott a népességot testi és lelki satnyulással és vagyoni elpusztulással fenyegeti. E hajlam terjedését megakadályozni, vagy legalább annyira korlátozni, hogy a mértéktelen pálinkaivás az embernek egészségségét tönkre ne tegye: az állam és társadalom, sőt az emberiség érdeke.

Nem csódom, nem is lehetne e helyütt az eszközöket mind elősorolni s azok alkalmazási módját elemezni, melyek e célra alkalmazhatók s melyekről nézve társadalmi és állami intézmények is hatással lehetnek s közromkösdhetnek; ezúttal csak azt akarom fölemlíteni, hogy ez irányban hatú mindenek fölött a lelkészek és tanítók vannak hivatva. A mi jelenen a tanítókat illeti, a tanító feladata már az iskolában megmagyarázni a gyermeknek, mily szomorú következményei vannak a pálinkaivásnak; az emberi szervezetre, mily rombolólag, mily bültőlag az emberi szellemre, hat ez italnak élvezete, különösen a túlságos való való élés. Sőt elég alkalma van a tanítónak, magával a néppel való soknemű érintkezésében, a felnőtteket is ez irányban oktadni és inteni. Megengedem, hogy ennek azonnal élő sikere és közzelfogható eredménye nem lesz. De mindig igaz marad, hogy „gutta cavat lapidem” — az egy irányu, következetes és folytonos működésnek eredménye előbb-utóbb mindig bekövetkezik; s a cél oly üdvös, hogy annak csak némi megközelítő, sőt felő csak egy lépés tőtele is háladatos feladat.

Felhívom ennél fogva csimodot, figyelmeltetni a tanközelítésben működő összes tanítókat, hogy valódi hazafiai érdemeiket

figyelnék maguknak szerezni és isten előtt kedves dolgot csolokszonok és emberbaráti munkát végeznek: midőn a népet rossz és káros szokásainak elhagyására buzdítják; a gyermekeket pedig a móltól már jó előre óva intik s így a pálinkaivás bűnének terjedését legalább a jövő nemzedékre nézve, korlátozzák.

Ingatlanok forgalma.

A folyó december hó első felében a következő adásvevősek történtek Halason:

Bör Imréné Vineza Néstor húzat vett László Istvánól és nejétől. Martok József és neje Babó Juliánna szőlőt vettek Balog testvérektől. Csatári János és neje Tóth Mária veteményes földet vettek Farkas Antalól és neje Máriaól. Bangó Imre és neje László Mária szőlőt vettek Börcsai Mártontól. Rafaj János és neje Szapannos Erzsébet tájói földet vettek Vineza testvérektől. Krumper Pál és neje Csap Judit szőlőt vettek id. Darányi Józsefól és nejétől. Gózon István és neje Saattári G. Erzsébet kisteleki legelőt vettek Pók Muriától. Gózonól Sándor és neje Somogyi Mária szőlőt vettek László Istvánól. Balog Jankó holtági földet vett Harinózi László Jánosól. Holti Istvánó nevére főzeti föld irattk Karbiu Ludvig Lajos nevére holtági földet. Onaxos István és neje Képler Ilka húzat vettek Oláh Sándoról. Pózoai József húzat vett László Sándoról és nejétől. Balázs Imre szőlőt vett Daczi Lászlóól és nejétől. Daczi Lászlóó Borényi Judit szőlőt vett Dezsi Ferencól. Péter Károly holtági földet vett Nagy Sarkasól Lászlóól. Nagy L. András legelőt cserélt Halas városól. Kis Ilon József és neje Nagy K. Erzsébet legelőt vett Nagy L. Andráól. Karai János legelőt vett Huda Györgyól. Szabó P. János és neje Ümböcz Erzsébet kuzólót vett Varga Jánosól. Karai János kertel vett Karai Máriaól. Szabó T. János és neje Ümböcz Erzsébet veteményest vettek Imre Máriaól.

TERMÉNYEK ÁRA.

Termények ára Halason december 30. Búza 6.—7.— frt, rozs 4 frt 20 kr., árpa 3 frt 00 kr., zab 3 frt kr. köles — frt — kr. miud 100 literenként. Kukorica zsákja 1 frt uorozolt 100 liter 2.20

Meljelentés a budapesti gabonabörzsről.
Budapest december hó 28-án.

Búza	uj búsági	78—81 k/g	9:30	9:70
—	uj tiszaviléki	78—81 k/g	9:45	9:95
—	uj pestvidéki	78—81 k/g	9:40	9:90
—	uj felsőmagyari	78—81 k/g	9:30	9:80
—	uj békési	78—81 k/g	9:30	9:75
—	uj ózaki	78—81 k/g	8:00	9:30
Rozs	uj —	70—72 k/g	7:—	7:30
Árpa	uj takarmány	60—62 k/g	6:40	6:65
—	uj égetni való	62—64 k/g	7:20	7:40
—	uj sörfőzdoi	64—66 k/g	8:40	9:50
Zab	uj —	37—40 k/g	6:10	6:50
Tengeri	ó búsági	75 k/g	6:—	6:10
—	ó másonold	73 k/g	6:00	6:—
Köles	ó —	—	k/g	6:15
Repce	uj káposzta	—	k/g	—
—	uj búsági	—	k/g	—

Határidő üzlet.

Búza	Irányzat	Határidő	pénz	Árú
—	lanyha	tavaszra	9:40	9:43
—	—	őszre	—	—
—	—	jul. aug.-ra 1882.	—	—
Tengeri	—	máj. jun.-ra 1882.	6:05	6:08
Zab	—	tavaszra	6:40	6:45
—	—	őszre	—	—
Repce káp.	—	aug. szopt-ra	18 1/2	18 3/4
—	hús.	jul. aug.-ra	—	—

Közbizalmi díjazásár dec. 28. Magyarországi von. uchoz tartós kilogramma — kr., fiatal nehéz 61—62 1/2 kr., könnyű 60—61 kr. Szászországi — kr., könnyű 56—58 kr. Oláhországi 50—61 kr., szerbiai 60—61 kr. Helyek: páronként 45 kilogramm s azonfelül 4 1/2-ös levonás.

Vasúti menetrend.

Halasról indul

Budapestre:

Személyvonat	—	délelőtt	11 óra 50 perc.
Vegyesvonat	—	éjjel	12 óra 20 perc.

Szabadkára:

Személyvonat	—	délután	2 óra 57 perc.
Vegyes vonat	—	éjjel	3 óra 18 perc.

Halasra érkezik

Budapestről:

Személyvonat	—	délelőtt	3 óra 50 perc.
Vegyesvonat	—	éjjel	3 óra —

Halas, 1882. Nyomatott Frager Ferencz-nél.

Szabadkáról:

Személyvonat	—	délelőtt	11 óra 48 perc.
Vegyesvonat	—	éjjel	12 óra —

Korda Imre,

felolós szerkesztő és kiadó-tulajdonos.

A KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Utóhang a műkedvelő előadásához.

A december 16-án tartott műkedvelő előadás főnyes sikerre vezetett. A n. é. közönség nagyzerőn pártolta a tanuló ifjuságot. Fogadják érte onnok forró köszönetét. Nem hiszünk magunknak, nekünk elég, hogy e város magaslelkő közönsége velünk meg volt előgodyo; azonban hogy a tanuló ifjuság a n. é. közönségnek, mint mondják, élvezetet is tudott nyújtani, annak véghetetlenül örülünk. Meg van bennünk az öntudat, hogy az ily sikerek a tanuló ifjuság életrevalósága mellett szólnak és azt emelik; de meg van bennünk a méltányosság-is, hogy az ily sikereket ne kizárólag önmagunknak tulajdonítsuk. Vannak nemes lelkek, kiknek támogatása nélkül nehezen boldogultunk volna. A tek. tanári karból Dr. Dobó Monyhért uré az érdem, ki ügyünköt mindjárt kezdetben lelkesen felkaroltta, azt mindvégig lankadatlan buzgalommal nemcsak szellemileg támogatta, hanem ritka nagylelkűséggel gyakorlatilag és anyagilag is nyomás sulyt vetett a mérlegbe. Mellette elismerésünket érdemli Papp Mihály ur, nemes jóakaró közromkösdősével és Bitsó Géza ur, ügyünk iránti meleg érdeklődésével. Fogadják mindhármán a tanuló ifjuság mély tisztelote, elismerése és köszönete nyilvánítását. Az előadás létesítését, annak sikerét illetőleg azonban Bernáth Mariska, Hamar Ilonka, Péter Zsófia és Sass Mátildá urhölgyek a dicsőség, kik nemes, szép lelkek szagallata és a jótékony szőlől indítatva, a tanuló ifjuságot eléggé nem magasztallató felölőpösökkel szereztesztették. Bernáth M., Hamar I., Péter Zs. és Sass M. urhölgyek szives szereplésük, olragadó játékkukért fogadják ismeretlen künő tisztelotunk és maradandó hálánk kifejezését.

A tanuló ifjuság.

Fűszer-üzlet.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tisztelettel tudomására hozni, hogy mivel az új vasut megnyitával az összeköttetés és szállítás jutányosabban eszközölhető, ezáltal azon kedvező helyzetbe jutottam, hogy a fűszer-árakat új óvtól kezdve

tetemesen

leszállított árak mellett

vagyok képes a közönségnek rendelkezésőre bocsátani.

A midőn tehát jól felszerelt a letemet a nagyérdemű fogyasztó közönség szives pártfogásába ajánlom, egy szorsmind tisztelt vevőimot biztositom a jó minőségű árúk legpontosabb kiszolgáltatásáról.

Kiváló tisztelettel

Győrffy József